Assaig de plagi a la taverna de Pere Quart (Joan Oliver) i Assaig de càntic en el temple de Salvador Espriu

Assaig de plagi a la taverna

Oh, que avingut estic amb la meva
petita, esclava, poc sortosa terra,
i com em recaria d'allunyar-me'n,
oest o sud enllà,
on sembla que la gent és bruta
i pobra, accidiosa, inculta,
resignada, insolvent!
Aleshores, a la taverna nova, els companys dirien
fotent-se'n: «Com qui s'agrada de la lletja,
així el lluç que pica un ham sense esquer»,
mentre jo, encara prop, pensaria
en les velles fretures i confiances
d'aquest meu tossut poble.
I, ja tot sospesat, recularia
per a restar aquí fins a la mort.
Car, fet i fet, tampoc no sóc tan ase
i estimo a més amb un
irrevocable amor
aquesta meva -i nostra-
bastant neta, envejada, bonica pàtria.

Assaig de càntic en el temple

Oh, que cansat estic de la meva
covarda, vella, tan salvatge terra,
i com m'agradaria allunyar-me'n,
nord enllà,
on diuen que la gent és neta
i noble, culta, rica, lliure,
desvetllada i feliç!
Aleshores, a la congregació, els germans dirien
desaprovant: "Com l'ocell que deixa el niu,
així l'home que se'n va del seu indret",
mentre jo, ja ben lluny, em riuria
de la llei i de l'antiga saviesa
d'aquest meu àrid poble.
Però no he de seguir mai el meu somni
I em quedaré aquí fins a la mort.
Car sóc també molt covard i salvatge
i estimo a més amb un
desesperat dolor
aquesta meva pobra,
bruta, trista, dissortada pàtria.

Aquest emblemàtic poema de Pere Quart, que pertany al seu llibre *Circumstàncies*[1] parodia el famós poema "*Assaig de càntic en el temple"*. Aquesta darrera poesia pertany al llibre de Salvador Espriu *El caminant i el mur* (1954) i, dintre d'aquest, a l'apartat *El Minotaure i Teseu.*[2]

Tots dos poemes tenen tres parts ben diferenciades:

- versos 1 – 7, on l'autor comenta la realitat de la seva terra, tot donant raons per allunyar-se'n (o no)

- versos 8 – 13, on se'ns explica la reacció de la gent davant la covarda fugida del poeta (o l'estada)

- versos 14 – 20, on el poeta reconeix que, malgrat tot, mai no podrà (no podria) marxar de la seva terra.

[1] OLIVER, J. (Pere Quart) (1968) *Circumstàncies*. Barcelona, Proa.
[2] *Salvador Espriu. Obres completes* (1968) Barcelona, Eds. 62.

Als seus poemes, tots dos autors parlen d'una terra malmesa per la dictadura franquista, trista, dissortada i mancada de llibertats.

Tots dos poemes van directes al tema i comencen amb una interjecció i un marcat to de queixa. L'emoció impregna uns versos amb un marcat to possessiu: la terra és seva i se l'estimen amb un dolorós delit.

Tot comparant ambdós poemes podem dir que es produeix un fort paral·lelisme, encara que les opinions de Joan Oliver són un pèl diferents de les de Salvador Espriu.

El poeta de Sinera voldria anar al nord –a l'Europa civilitzada- mentre que a Pere Quart ja li està bé de restar a Catalunya. De fet, la seva vida n'és exemple: "Convencido de que era necesario luchar por la democracia desde Cataluña, Joan Oliver regresó a España en 1948, siendo encarcelado durante dos meses y medio".[3] Fins i tot la idea d'anar al sud, o bé a l'oest, no li és grata, potser perquè en la comparació la seva terra hi surt guanyant. Fa anys que hom diu que Catalunya (en certa manera com el País Basc) és la més europea de les Comunitats Autònomes espanyoles.

Tot recordant la famosa dita espanyola, Espriu voldria ser "cola de león" mentre que a Pere Quart no li importa ser "cabeza de ratón". La comparació entre "la congregació", seriosa, de caire gairebé religiós (*els germans, desaprovant, l'home que se'n va*) i "la taverna" (*els companys, fotent-se'n, el lluç que pica un ham*), és hilarant.

Per la seva banda, a la fi del seu poesia Espriu reconeix que la seva hipotètica marxa no deixa de ser un somni i que mai abandonarà el seu país, igual que Joan Oliver, encara que té opinions diferents a les d'aquest, pel que fa a la seva terra: *bruta, trista i dissortada* contra *bastant neta* (en comparació amb d'altres províncies), *envejada* (per la resta de l'Estat) i *bonica*.

Tots dos autors enceten llurs poemes amb el mot *terra* i el clouen amb el mot *pàtria:* els camps, els rius i les muntanyes –pura geografia física- són en realitat una llar de la qual és més dolorós marxar que restar-hi.

La barreja amor -dolor (inseparables en aquest context) impregna els dos poemes amb una mena de fatalisme.

A tall d'exemple de recitació trobem la lectura que dos alumnes de l'IES Pere Barnils de Centelles (Barcelona) van fer el proppassat Sant Jordi en el tradicional festival que se sol celebrar a tots els centres docents de Catalunya.[4] La segona lectura, conjunta, mostra com en són de similars, pel que fa a la mètrica, ambdós poemes.

---

[3] BUTINYÀ, J. (Coord.) (1999) *Literatura Catalana III (Siglo XX)*. Madrid, UNED.
[4] http://youtu.be/rlxPCbRelb4